

אָרְא בַזְמַן שֶׁהָאָדָם יוֹצֵא מִן הָעוֹלָם הַזֶּה וְנִפְשׁוּ בָּהּ לִפְנֵי בְּמָקוֹם הָרְאוּי לָהּ, כְּמָה מְלֹאכֵי חֲבֵלָה עוֹמְדִים מִצַּד זֶה וּמִצַּד זֶה, וְכִמָּה מְלֹאכֵי שְׁלוֹם עוֹמְדִים מִצַּד זֶה וּמִצַּד זֶה. זָכָה - מְקַדְיָמִים לוֹ מְלֹאכֵי שְׁלוֹם וְאוֹמְרִים לוֹ שְׁלוֹם בּוֹאֵף. לֹא זָכָה - מְלֹאכֵי חֲבֵלָה מְקַדְיָמִים לוֹ וְאוֹמְרִים (ישעיה ג יא) אוֹי לְרָשָׁע רַע כִּי גָמוּל יִדְּיו יַעֲשֶׂה לוֹ.

וּמֵאֵן אִיהוּ. מִי שֶׁלֹּא נִתְעַסַּק לְהַנִּיחַ בֵּן בְּעוֹלָם הַזֶּה. שֶׁכָּל הַמְּנִיחַ בֵּן בְּעוֹלָם הַזֶּה וּמְלַמְדוֹ תוֹרָה וּמַעֲשִׂים טוֹבִים, אֵין מְלֹאכֵי חֲבֵלָה וְגִיּוֹנָם שׁוֹלְטִים בוֹ. זְהוּ שְׁפָתוֹב (תהלים קכז) לֹא יִבְשׁוּ כִּי יִדְּבֵרוּ אֶת אוֹיְבֵים בְּשַׁעַר, מְלֹאכֵי חֲבֵלָה שְׁאִינָם יְכוּלִים לְשַׁלֵּט עָלָיו.

שֶׁרֵא יֹאמֵר אָדָם, הֲרִי תוֹרְתִי וּמַעֲשִׂים טוֹבִים מְגִנִּים עָלַי, וְלֹא אֶתְעַסַּק בְּפִרְיָה וּרְבִיָּה. אֶלֶּא אֶף עַל פִּי שֵׁישׁ בְּיָדוֹ תוֹרָה וּמַעֲשִׂים טוֹבִים, אֵינוֹ נִכְנָס בְּמַחְצָתוֹ שֶׁל הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, וְאֵין לוֹ חֶלֶק לְעוֹלָם הַבָּא.

כְּמוֹ אֶחָד מִחֲבָרְנֵי, שֶׁהוֹצִיאָהוּ מִשְׁלֹשָׁה עָשָׂר שָׁעִרִים שֶׁל אוֹתוֹ הָעוֹלָם, שֶׁאֶלְמֵלֵא קוּלוֹ שֶׁל רַבִּי יוֹדָאֵי הַחֲסִיד, הִזְיָה נִטְרָד מִשְׁנֵי הָעוֹלָמוֹת. שֶׁהֲרִי אֵין לָךְ אָדָם בְּעַל תוֹרָה וּמַעֲשִׂים טוֹבִים כְּחֻזְקָה מְלָךְ יְהוּדָה, עָלָיו הַשְׁלוֹם, וְכַתוּב בּוֹ (ישעיה לח) כֹּה אָמַר ה' צוּ לְבִיתְךָ כִּי מֵת אַתָּה וְלֹא תַחֲיָה. כִּי מֵת אַתָּה בְּעוֹלָם הַזֶּה, וְלֹא תַחֲיָה בְּעוֹלָם הַבָּא.

רַבִּי יוֹחָנָן הִזְיָה דוֹרְשׁ, (קהלת יא) בְּבַקֵּר זֶרַע אֶת זֶרַע וְלַעֲרֹב אֶל תַּנַּח יֵדְךָ וְגו'. צָרִיף אָדָם לְהִתְעַסַּק בְּעוֹלָם הַזֶּה בְּפִרְיָה וּרְבִיָּה, בְּבַחְרוּתוֹ וּבְזַקְנוֹתוֹ, דְּלֹא יִשְׁתַּבֵּיךְ מִיָּנִיָּה, אֶף עַל פִּי דְאִיהוּ סָבָא, לֹא יִסְלַק גְּרַמְיָה. מֵאֵי טַעְמָא. כִּי

אָרְא בַזְמַן שֶׁהָאָדָם יוֹצֵא מִן הָעוֹלָם הַזֶּה, וְנִפְשׁוּ בָּהּ לִפְנֵי בְּמָקוֹם הָרְאוּי לָהּ, כְּמָה מְלֹאכֵי חֲבֵלָה עוֹמְדִים מִצַּד זֶה וּמִצַּד זֶה, וְכִמָּה מְלֹאכֵי שְׁלוֹם עוֹמְדִים מִצַּד זֶה וּמִצַּד זֶה, זָכָה, מְקַדְיָמִים לוֹ מְלֹאכֵי שְׁלוֹם, וְאוֹמְרִים לוֹ שְׁלוֹם בּוֹאֵף. לֹא זָכָה, מְלֹאכֵי חֲבֵלָה מְקַדְיָמִים לוֹ, וְאוֹמְרִים (ישעיה ג יא) אוֹי לְרָשָׁע רַע כִּי גָמוּל יִדְּיו יַעֲשֶׂה לוֹ.

וּמֵאֵן אִיהוּ. מִי שֶׁלֹּא נִתְעַסַּק לְהַנִּיחַ בֵּן בְּעוֹלָם הַזֶּה. שֶׁכָּל הַמְּנִיחַ בֵּן בְּעוֹלָם הַזֶּה, וּמְלַמְדוֹ תוֹרָה וּמַעֲשִׂים טוֹבִים, אֵין מְלֹאכֵי חֲבֵלָה וְגִיּוֹנָם שׁוֹלְטִין בוֹ. הֲדָא הוּא דְכַתְיֵב, (תהלים קכז) לֹא יִבְשׁוּ כִּי יִדְּבֵרוּ אֶת אוֹיְבֵים בְּשַׁעַר, אֶלֶּו מְלֹאכֵי חֲבֵלָה, שְׁאִינָם יְכוּלִים לְשַׁלֵּט עָלָיו.

שֶׁרֵא יֹאמֵר אָדָם, הֲרִי תוֹרְתִי וּמַעֲשִׂים טוֹבִים מְגִנִּים עָלַי, וְלֹא אֶתְעַסַּק בְּפִרְיָה וּרְבִיָּה. אֶלֶּא אֶף עַל פִּי שֵׁישׁ בְּיָדוֹ תוֹרָה וּמַעֲשִׂים טוֹבִים, אֵינוֹ נִכְנָס בְּמַחְצָתוֹ שֶׁל הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, וְאֵין לוֹ חֶלֶק לְעוֹלָם הַבָּא.

בְּגוֹן חַד מִחֲבָרְנָא, דְאֶפְקוּהוּ מִתְּלִיסַר תַּרְעִין דִּיהוּא עֲלֵמָא, דְאֶלְמֵלֵא קְלִיָּה דְרַבִּי יוֹדָא חֲסִידָא, אֶתְטָרִיד מִתְּרִין עֲלָמִין. שֶׁהֲרִי אֵין לָךְ אָדָם בְּעַל תוֹרָה וּמַעֲשִׂים טוֹבִים כְּחֻזְקָה מְלָךְ יְהוּדָה עָלָיו הַשְׁלוֹם, וְכַתְיֵב בִּיָּה, (ישעיה לח א) כֹּה אָמַר ה' צוּ לְבִיתְךָ כִּי מֵת אַתָּה וְלֹא תַחֲיָה, כִּי מֵת אַתָּה בְּעוֹלָם הַזֶּה, וְלֹא תַחֲיָה בְּעוֹלָם הַבָּא.

רַבִּי יוֹחָנָן הִזְיָה דְרִישׁ, (קהלת יא) בְּבַקֵּר זֶרַע אֶת זֶרַע וְלַעֲרֹב אֶל תַּנַּח יֵדְךָ וְגו'. צָרִיף אָדָם לְהִתְעַסַּק בְּעוֹלָם הַזֶּה בְּפִרְיָה וּרְבִיָּה, בְּבַחְרוּתוֹ וּבְזַקְנוֹתוֹ, דְּלֹא יִשְׁתַּבֵּיךְ מִיָּנִיָּה, אֶף עַל פִּי דְאִיהוּ סָבָא, לֹא יִסְלַק גְּרַמְיָה. מֵאֵי טַעְמָא. כִּי

יִסְלַק עֲצָמוֹ. מָה הַטַּעַם? כִּי לֹא תִדַע [אֵינְךָ יוֹדֵעַ] אִי זֶה יִכְשַׁר הַזֶּה אוֹ זֶה וְגו'.

רַבִּי יוֹחָנָן הֵיזֵה קָשִׁישׁ יָמִים, וְכֹהוּ עֵינָיו מִלְּהִסְתַּפֵּל, וְהִחְלִשָׁה הַתְּגַבְרָה עָלָיו. קָם וְאָמַר, מָה אֲנִי לְעוֹלָם הַבָּא, שְׁהִיוּ לִי בָנִים וּמִתּוֹ? אָמְרוּ לוֹ, רַבְּנּוּ, מִיִּמְךָ אָנוּ שׁוֹתִים, כַּמָּה בָּנִין אֲשֶׁתְּבִיקוּ (אֵת שְׂכַחַת) דְּאֵתְקִיפוּ לָךְ לְעֵלְמָא דְאֵתִי, לֹא נַח דְעַתִּיהָ.

עַד שֶׁהָאִיר הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא אֵת עֵינָיו זָקֵן אַחַד. קָם וְאָמַר, עָלֶיךָ רַבִּי יוֹחָנָן, שְׂאֵתָה זָקֵן וְחִלְשָׁה הַתְּגַבְרָה עָלֶיךָ, וְעַל רַבִּי חֲזַקִּיָּה שֶׁהוּא עָקָר אָמַר הַכְּתוּב (ישעיה נב) כֹּה אָמַר ה' לְסַרְסִים אֲשֶׁר יִשְׁמְרוּ אֵת שְׂבֻחוֹתַי וּבְחֻרוֹ בְּאֲשֶׁר חִפְצָתִי וְכו', (שם) וְנָתַתִּי לָהֶם בְּבֵיתִי וּבְחֻמוֹתַי יָד וְשֵׁם טוֹב מִבְּנֵי וּמִבְּנוֹת שֵׁם עוֹלָם אֶתֶן לוֹ אֲשֶׁר לֹא יִכְרַת. נָחָה דְעַתּוֹ שֶׁל רַבִּי יוֹחָנָן. אָמַר לוֹ, תְּנוּחַ דְעַתְךָ כְּמוֹ שֶׁהִנְחַת אֵת דְעַתִּי.

רַבִּי בְרוּקָא אָמַר, כְּתוּב (ויקרא כב) וְנִכְרַתָּה הַנֶּפֶשׁ הַהוּא מִלְּפָנָי. אִם הַנֶּפֶשׁ תִּכְרַת, הַגּוּף הַהוּא מָה יִהְיֶה מִמֶּנּוּ? אִם כֶּף, כַּמָּה קְבָרִים בְּרִיקְנוֹת! כַּמָּה צִיּוּנִים לְחֻנָּם! שְׁתֵּרִי אִם אַחַר כֶּף הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא בּוֹנֵה אוֹתָהּ הַנֶּפֶשׁ כְּמוֹ מִקְדָּם בְּעוֹלָם הַזֶּה, הַגּוּף שְׂעוּב נֶאֱבָד, וְהַקְּבָר לְרִיק. אִם כֶּף, כַּמָּה עֲצָמוֹת נֶאֱבָדוּ, וְכַמָּה קְבָרִים לְחֻנָּם.

אֲלֵא הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לֹא יִכְלֶה מַעֲשֵׂי דְיוֹ, אֲלֵא מִהָאָרֶץ וּמִתַּחַת הַשָּׁמַיִם הָאֵלֶּה. וַיִּגְדּוּ לְמַטָּה, וַיִּבְנוּ בְּקִיּוּם אַחַר בְּתוּף אוֹתָם הַתַּחְתּוֹנִים, בְּמִדּוֹר שְׁנִקְרָא נְשִׂיָּה, וְשֵׁם הֵם יִתְפַּנְסוּ (שְׂכַחַת) לְדוֹרֵי דוֹרוֹת.

שְׁתֵּרִי שְׂבַע אַרְצוֹת לְמַטָּה, וְאֵלּוּ הֵן: אַרְץ, אֲדָמָה, אַרְקָא, גִּיא,

לֹא תִדַע אֵיזָה יִכְשַׁר הַזֶּה אוֹ זֶה וְגו'. רַבִּי יוֹחָנָן קָשִׁישׁוֹ יוֹמוֹי, וְתִקְיָפוּ עֵינָיו מִלְּאִסְתַּפֵּלָא, וְחוֹלְשָׁא תִקְיָף עָלָיו. קָם וְאָמַר, מָה אָנָּא לְעֵלְמָא דְאֵתִי, דְקָא הוּי לִי בָּנִין וּמִתּוֹ. אָמְרוּ לִיה, רַבְּנּוּ, מִיִּמְךָ אָנוּ שׁוֹתִים, כַּמָּה בָּנִין אֲשֶׁתְּבִיקוּ (אֵת שְׂכַחַת) דְּאֵתְקִיפוּ לָךְ לְעֵלְמָא דְאֵתִי, לֹא נַח דְעַתִּיהָ.

עַד שֶׁהָאִיר הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא אֵת עֵינָיו דְחַד סָבָא, קָם וְאָמַר, עָלֶיךָ רַבִּי יוֹחָנָן, דְאֵת סָבָא וְחוֹלְשָׁא תִקְיָף עָלֶיךָ, וְעַל רַבִּי חֲזַקִּיָּה דְאִיהוּ עָקָר, אָמַר קְרָא, (ישעיה נב) כֹּה אָמַר ה' לְסַרְסִים אֲשֶׁר יִשְׁמְרוּ אֵת שְׂבֻחוֹתַי וּבְחֻרוֹ בְּאֲשֶׁר חִפְצָתִי וְגו', וְנָתַתִּי לָהֶם בְּבֵיתִי וּבְחֻמוֹתַי יָד וְשֵׁם טוֹב מִבְּנֵי וּמִבְּנוֹת שֵׁם עוֹלָם אֶתֶן לוֹ אֲשֶׁר לֹא יִכְרַת. נָח דְעַתִּיהָ דְרַבִּי יוֹחָנָן, אָמַר לִיה, תְּנוּחַ דְעַתְךָ כְּמוֹ שֶׁהִנְחַת אֵת דְעַתִּי.

רַבִּי בְרוּקָא אָמַר, כְּתִיב, (ויקרא כב ג) וְנִכְרַתָּה הַנֶּפֶשׁ הַהוּא מִלְּפָנָי. אִי הַנֶּפֶשׁ תִּכְרַת, הַגּוּף הַהוּא מָה תִּהְיֶה מִמֶּנּוּ, אִי הָכִי, כַּמָּה קְבָרוֹת בְּרִיקְנֵיָא, כַּמָּה צִיּוּנִין לְמַגְנָא. דְהָא אִי לְבַתֵּר קוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא בְּנֵי לְהַהוּא נֶפֶשׁ כְּמִלְקָדְמִין בְּהָאִי עֵלְמָא, גּוּפָא דְשְׂבִיק, אֲתַאֲבִיד, וְקְבָרָא בְרִיקְנֵיָא, אִי הָכִי, כַּמָּה גְרָמִין אֲתַאֲבִידוּ, וְכַמָּה קְבָרִין לְמַגְנָא.

אֲלֵא קוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא לֹא יִשְׁיָצִי עוֹבְדֵי יְדוּי, אֲלֵא מֵאֲרַעָא וּמִתַּחַת שְׂמִיָּא אֵלֶּה. וַיַּחְתּוּן לְתַתָּא, וַיִּתְבַּנוּן בְּקִיּוּמָא אַחְרָא גוֹ אֵינוּן תַּתָּאִי, בְּדִיּוּרָא דְאֶקְרִי נְשִׂיָּה, וְתַמָּן יִתְכַנְשׁוּן (יְתַנְשׁוּן) לְדְרֵי דְרִין.

דְהָא שְׂבַע אַרְעִין לְתַתָּא. וְאֵלּוּ הֵן: אַרְץ. אֲדָמָה. אַרְקָא. גִּיא. נְשִׂיָּה. צִיָּה. תַּבַּל. תַּבַּל, הוּא דִיּוּרָא דִילָן. בְּנְשִׂיָּה אֲמַאי גּוּפִין

נְשִׂיָה, צִיָּה, תִּבְל. תִּבְל הוּא הַמְדוֹר שֶׁלָנוּ. לָמָּה הַגּוֹפִים הִלְלוּ הֵם בְּנִשְׂיָה? אֵלָּא שֶׁהֵם שָׁכְחוּ אֶת מִצְוֹת רְבוּנָם וְלֹא הִתְעַסְקוּ בַּפְּרִיָּה וּרְבִיָּה וְלֹא גָרְמוּ לְהִתְפַּשְׁטוֹת בְּרִית הַקֹּדֶשׁ בְּעוֹלָם, לְכֵן הֵם יִשְׁכְּחוּ בְּנִשְׂיָה לְדוֹרֵי דוֹרוֹת, וְלַעוֹלָם אֵין קָבֵר לְחַנּוּם וְאֵין צִיּוֹן לְרִיק.

וּבְאוֹתוֹ הַמְדוֹר שֶׁל נְשִׂיָה, אֵין אֵלָּא אוֹתָם שֶׁנִּקְרְאוּ גּוֹפֵי חַנּוּם, הַגּוֹפִים שִׁיּוֹרְדִים לְשֵׁם לְחַנּוּם וְאֵין עוֹשִׂים תּוֹלְדוֹת, שֶׁהָרִי נָשִׂים אֵין בִּינֵיהֶם, וְזוֹרְעִים וְאוֹכְלִים, וְשׁוֹכְחִים כָּל מָה שֶׁעוֹשִׂים.

הַנְּפִשׁוֹת, טָרָם שֶׁנִּבְנוֹת בְּעוֹלָם הַזֶּה, נִדְחוֹת מִפְּמָה שְׁעָרִים, וְהוֹלְכוֹת וּמְשׁוֹטְטוֹת בְּעוֹלָם הַזֶּה, עַד שִׁיִּמְצְאוּ גּוֹאֵל. וְאֵלוֹ נִקְרְאוֹת שְׁכָנוֹת. זֶהוּ שְׁכָנוֹב (רות ד) וְתִקְרְאֵנָה לוֹ הַשְּׁכָנוֹת שֵׁם וְגוֹ'. וְהַגּוֹף הַזֶּה נִבְנָה לְהִתְקַיֵּם בְּתִבְל אֶרְצוֹ.

רַבִּי יוֹדָאֵי הָיָה לְפָנָי רַבִּי עֲזַרְיָה בְּרַ סִימָאֵי. אָמַר לוֹ, צְדִיקִים שֶׁהִזְדַּמְּנוּ לָהֶם חֲטָא מֵאוֹתָם כְּרִיתוֹת שֶׁל הַתּוֹרָה, וְהִרְהוּרוּ (וחֲשַׁבוּ) תְּשׁוּבָה וּמִתּוֹ, הֵאֵם מִיִּתְּהָ מִכְּפַרְתָּ עֲלֵיהֶם אוֹ לֹא? אָמַר לוֹ, כֵּן, וְלִפְעָמִים שׁוֹעֲנֵנְשׁוּ בְּאוֹתוֹ הַעוֹלָם, וּמִתְכַּפֵּר לָהֶם.

רָאָה פְּנֵי יִרְקוֹת. אָמַר לוֹ, אָמַר מֵה שֶׁתֵּאמַר, הַתּוֹרָה אֵין מְקַבְּלַת טְמָאָה, שְׁנֵאמַר (ירמיה כג) הֲלוֹא כֹה דְבַרִי כְּאֵשׁ נֹאֵם ה'. הַרְהוּרִים רְטִישָׁן בְּלִבְכֶּךָ. אָמַר, (תהלים כה יד) סוֹד ה' לִירְאָיו. עֲשֶׂרָה סִבֵּי קְטוֹלֵי מַלְכוֹת אֶתְעַנְשׁוּ עַל מְכִירַת יוֹסֵף. אָמַר לִיָּה, רַבִּי עֲקִיבָא לִית לִיָּה זְכוֹת אָבוֹת. אָמַר, (דב"ה א יד לג) וּמִבְּנֵי יִשְׁשַׁכָּר יוֹדְעֵי בִינָה לְעֵתִים.

פְּתַח וְאָמַר, (בראשית ל) וַיָּבֵא יַעֲקֹב מִן הַשָּׂדֶה בְּעָרֵב וַתֵּצֵא לָאָה לְקִרְיָתוֹ וַתֵּאמַר אֵלָּי תְּבוֹא פִי שְׁכָרְתִּיךָ. שְׁכָר הַשָּׂדֶה, שְׁכָרְתִּיךָ

אֵלָּי. אֵלָּא, אֵינְהוּ אֲנָשִׁי פְּקוּדֵי דְמֵאֲרִיָּהוּ, וְלֹא אֶתְעַסְקוּ בַּפְּרִיָּה וּרְבִיָּה, וְלֹא פְּשִׁיטוּ בְּרִית קְיָיִמָא בְּעֵלְמָא. לְכֵן אֵינוֹן יִתְנַשּׁוּ בְּנִשְׂיָה לְדוֹרֵי דְרִין. וְלַעוֹלָם לִית קְבָרָא לְמַגְנָא, וְלִית (ד' קט) צִיּוֹנָא בְּרִיקְנֵיָא.

וּבְהַהוּא דִּיּוֹרָא דְנִשְׂיָה, לֹא הוּי אֵלָּא אֵינוֹן דְּאֶקְרוּן גּוֹפֵי מַגָּן, גּוֹפֵי דְלִמְגָן נְחֹתִין תַּמָּן, וְלֹא עֲבָדִין תּוֹלְדִין, דְּהָא נָשִׁין לֹא בִּינֵיהוּ. וְזָרְעֵי וְאֹכְלֵי, וְאֲנָשִׁי כָּל מָה דְעֲבָדִין. נִפְשִׁין עַל דְּלֹא יִתְבַּנוּן בְּהָאֵי עֵלְמָא, אֶתְדַחֲוּן מִפְּמָה תְּרַעֵי, וְאֲזִלֵי וּמְשַׁטְטֵי בְּהָאֵי עֵלְמָא, עַד דְּיִשְׁכְּחוּן פְּרוּקָא. וְאֵלִין אֵיתְקְרוּן שְׁכִינּוֹת. הָדָא הוּא דְכְּתִיב, וַתִּקְרְאֵנָה לוֹ הַשְּׁכָנוֹת שֵׁם וְגוֹ'. וְהָאֵי גּוֹפָא אֶתְבְּנֵי לְאֶתְקִיָּמָא בְּתִבְל אֶרְצוֹ.

רַבִּי יוֹדָאֵי הָיָה קָמִיָּה דְרַבִּי עֲזַרְיָה בְּרַ סִימָאֵי, אָמַר לִיָּה, צְדִיקִים דְּאִזְדַּמְּנוּ לוֹן חוּבָה מֵאֵינוֹן כְּרִיתוֹת דְּאוֹרֵיָּיתָא, וְהִרְהוּרוּ (וחֲשַׁבוּ) תְּשׁוּבָה וּמִתּוֹ, מִיִּתְּהָ מִכְּפַרְתָּ עֲלֵיהוּ, אוֹ לֹא. אָמַר לִיָּה, אֵין. וְלִזְמַנִּין דְּאֶתְעַנְשׁוּ בְּהַהוּא עֵלְמָא, וְאֶתְכַּפֵּר לְהוֹן.

חֲמָא אֲנָפוּי יְרוּקֵי. אָמַר לִיָּה, אֵימָא מָה דְתֵימָא, אוֹרֵיָּיתָא הוּא דְלֹא מְקַבְּלָה טוּמְאָה. שְׁנֵאמַר, (ירמיה כג כט) הֲלוֹא כֹה דְבַרִי כְּאֵשׁ נֹאֵם ה'. הַרְהוּרִים רְטִישָׁן בְּלִבְכֶּךָ. אָמַר, (תהלים כה יד) סוֹד ה' לִירְאָיו. עֲשֶׂרָה סִבֵּי קְטוֹלֵי מַלְכוֹת אֶתְעַנְשׁוּ עַל מְכִירַת יוֹסֵף.

אָמַר לִיָּה, רַבִּי עֲקִיבָא לִית לִיָּה זְכוֹת אָבוֹת. אָמַר, (דב"ה א יד לג) וּמִבְּנֵי יִשְׁשַׁכָּר יוֹדְעֵי בִינָה לְעֵתִים.

פְּתַח וְאָמַר, (בראשית ל טז) וַיָּבֵא יַעֲקֹב מִן הַשָּׂדֶה בְּעָרֵב וַתֵּצֵא לָאָה לְקִרְיָתוֹ וַתֵּאמַר אֵלָּי תְּבוֹא פִי שְׁכָרְתִּיךָ. שְׁכָר הַשָּׂדֶה, שְׁכָרְתִּיךָ